

Delavci Jelovice sprejeli akcijski program za sanacijo podjetja

Proizvodnja stavbenega pohištva in montažnih hiš je napravila Jelovico iz Skofje Loke znano na domačih kakor tudi na tujih tleh. Solidna izdelava in ne pretirano visoke cene so ji odprle pot do graditeljev družinskih hišic in do velikih gradbenih podjetij. Nedvomno je k temu pripomogla tudi stalna skrb za kvaliteto in dobra organizacija dela. To potrjuje tudi bronasta plaketa, ki so jo ob zaključku mednarodnega leta kvalitete Jelovici podelili na zagrebškem velesejmu.

Kljub prizadevanjem vseh zaposlenih pa je bilo letošnje prvo polletje nekoliko manj uspešno, kot so predvidevali. Vrednost proizvodnje so planirali v višini 90 milijonov, izdelali pa so za nekaj več kot 80 milijonov dinarjev izdelkov. Vzroki za manjšo uspešnost so predvsem neurejena preskrba s surovinami v prvih letošnjih mesecih, pomanjkanje delavcev in uvedba novega proizvodnega programa, ki bo polno stekel šele v drugem polletju.

Še bolj neugodne pa so številke pri izvozu. Na tujem trgu so prodali za 629.000 dolarjev proizvodov, kar je komaj 34 odstotkov vrednosti, ki so jo predvideli v začetku leta in celo nekaj manj kot lani v enakem času. Najbolje so šli v denar montažni objekti, slabše pa stavbno pohištvo. Manj so delavci Jelovice delali tudi pri montaži stavb v tujini.

Za slabšo prodajo na domačem trgu pa so krive podražitve nekate-

rih izdelkov, ki so ob zmanjšani kupni moči prebivalstva še bolj občutne. Preslabo pripravljen za prodajo je bil tudi nov program stavbenega pohištva (nove vrste oken in vrat).

Zaradi manjše prodaje doma in na tujem je tudi celotni dohodek nižji. V

je dobrih 6 milijonov dinarjev več kot v začetku leta.

Čeprav vsi podatki za prvo polletje niso ugodni, je treba omeniti, da številne akcije in napor za boljše prodajo doma in na tujem in ne nazadnje tudi zagotovljena obratna sredstva zagotavljajo

boljši finančni in poslovni uspeh ob zaključku leta. Če pogledamo le nekaj števil iz zadnjih dveh mesecev, je slika že drugačna. Prodaja je stekla in samo julija in avgusta so prodali na domačem in tujem trgu za prek 50 milijonov dinarjev izdelkov. Povpraševa-

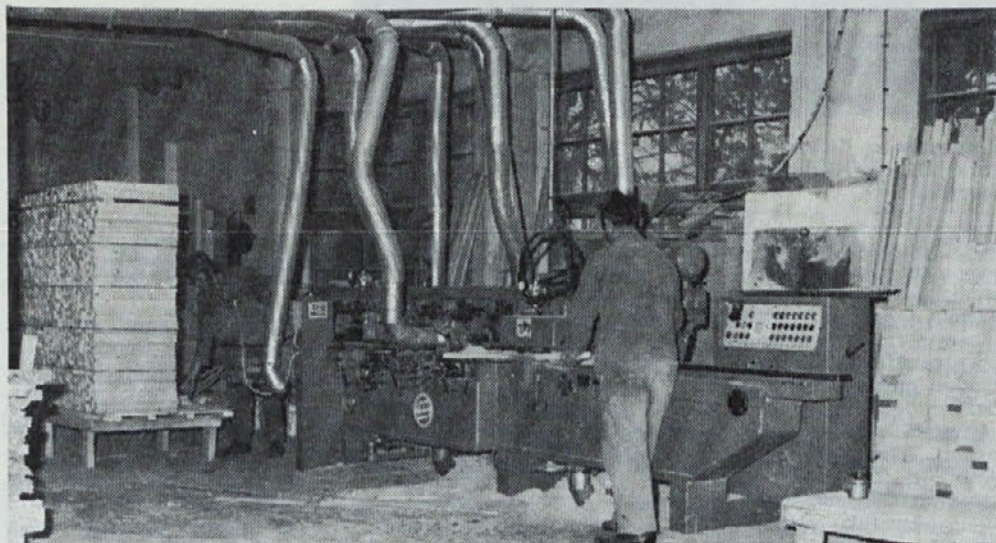
nje je sedaj znatno nad zmogljivostmi proizvodnje.

Da se ne bi spet znašli v težavah, so delavci na zborih po posameznih obratih sprejeli akcijski program za sanacijo proizvodnje in prodaje. V njem so zapisali, da bodo povečali obseg proizvodnje in bodo delali tudi ob prostih sobotah in če bo potrebno tudi ob nedeljah, znižali bodo stroške, glede na povišanje cen surovinam pa bodo povečali tudi ceno vložnega dela. Kot eden od ukrepov v okviru akcijskega programa je tudi povečanje osebnih dohodkov in uvedba stimulativnega dela dohodka. Ta bo odvisen od poslovnega uspeha celotnega podjetja.

Sanacijo je podprla tudi banka — poslovni enoti Ljubljanske banke v Skofji Loki in Kranju sta že odobrili kredite za obratna sredstva. Na pomoč pa sta priskočila tudi občinski in republiški sklad skupnih rezerv.

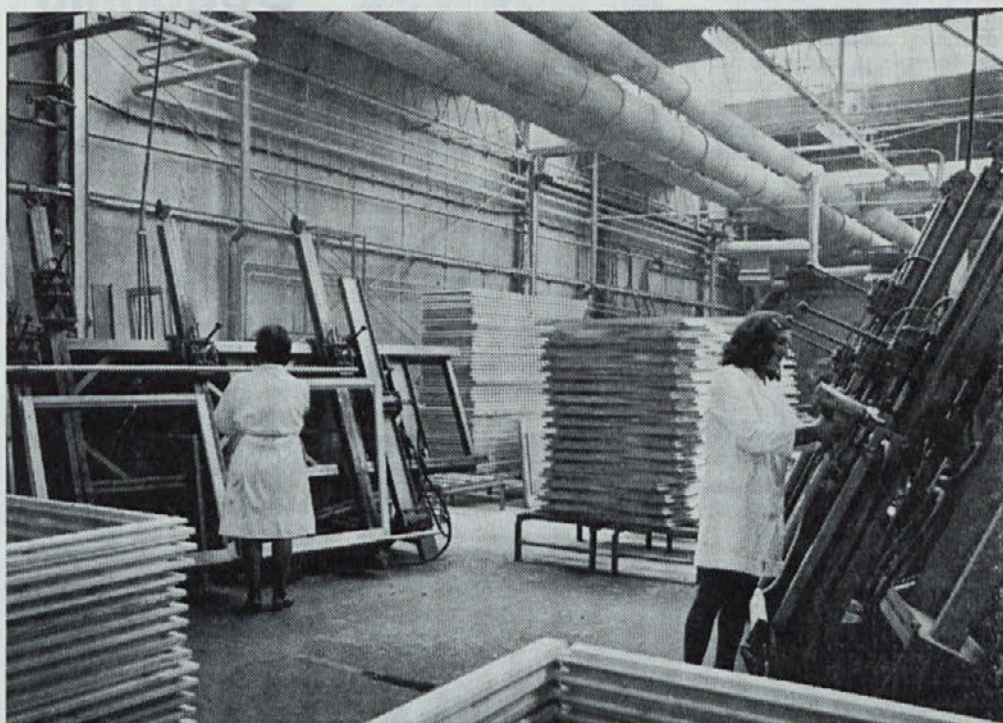
L. B.

(Povzeto po Glasu)

prvem polletju je znašal 81 milijonov 210.000 dinarjev. Porabili so 64,580 tisoč dinarjev. Dohodek je torej znašal 16,630.000 dinarjev. Za osebne dohodke, zakonske in pogodbene obveznosti pa je šlo 17,944.000 dinarjev. Glavna vzroka za izgubo sta prenizka realizacija oziroma prodaja in podražitev surovin. Cene žaganemu lesu in okovju za stavbno pohištvo so se dvignile od 50 do 100 odstotkov.

Drugačna pa je slika pri vlaganju v podjetje. Ze v prvem polletju so se obratna sredstva močno povečala. Ob zaključku so znašala kar 61 milijonov 525.000 dinarjev, kar

Dinar vse trdnejši

V petek popoldne sta obiskala Škofjo Loko zvezni sekretar za finance Janko Smole in sekretar zveznega izvršnega sveta Ivan Franko-Iztok. Najprej sta si v spremstvu predsednika občinske skupščine Toneta Polajnarja, se-

ima dinar vse možnosti, da postane konvertibilna valuta. To potrjuje že ugodna zunanjetrgovinska bilanca in devizne rezerve, ki so dosegle vsoto 1385 milijonov dolarjev in še vedno naraščajo. Vendar samo ugodna menja-

jo, čeprav je s strani federacije in republik opaziti prizadevanja, da bi se ti izdatki zmanjšali. Naraščanje zahtevajo predvsem številni porabniki, ki so jim sredstva zagotovljena, ne glede na zmožnost proizvajalcev. Zato lah-

ko širijo svoje programe in s tem potrošnjo. Posebno je obremenitev postala cokla razvoja pri manjših podjetjih, kjer se je že tako majhna akumulacija zmanjšala na minimum. Zato naši zvezni organi že pripravljajo nove zakone, ki bodo še poostri odnose potrošnikov teh sredstev in gospodarstva. To pomeni, da bodo upravni orga-

ni, razne samoupravne skupnosti in drugi potrošniki lahko dobili le toliko denarja, kolikor ga bo gospodarstvo zmoglo oziroma več, če bo bolj uspešno. S tem želijo razširiti prizadevanja za boljše gospodarjenje na vse porabnike.

(Povzeto po Glasu od 12. 9. 1973).

L. Bogataj

V petek, 7. septembra sta se zvezni sekretar za finance Janko Smole in sekretar zveznega izvršnega sveta Ivan Franko-Iztok pogovarjala s predstavniki škofjeloških delovnih kolektivov o aktualnih vprašanjih našega gospodarstva.

retarja občinskega komiteja ZKS Janeza Jemca, predsednika občinskega sindikalnega sveta Jožeta Stanovnika in članov nekaterih škofje-loških delovnih kolektivov ogledala razgrnitev urbanističnega načrta Škofje Loke in obih dolin. Ob tej priliki so ju predstavniki občine, Projektivnega ateljeja iz Ljubljane in Lokainvesta seznanili z načrti za postavitev rekreacijsko trgovskega centra na Jeprci. Gre za zanimivo zamisel projekta, ki bi združeval zabavišne, hotelske, športne in trgovske prostore in bi s svojo ponudbo zadostil potrebam prehodnih gostov kakor tudi potrebam prebivalcev bližnjih mest. Center, ki bo po predračunih veljal 357 milijonov dinarjev, bi bil prvi te vrste v Jugoslaviji.

Janko Smole je izjavil, da je zamisel vsekakor vredna pozornosti in bo zato treba združiti prizadevanja vseh zainteresiranih, da se čimprej uresniči.

Gosta sta se zatem odpeljala v hotel Transturist, kjer so ju že pričakovali predstavniki škofjeloških delovnih kolektivov. Tam sta odgovarjala na aktualna vprašanja našega gospodarstva.

Najprej je bilo na vrsti vprašanje o trdnosti naše valute. Slišati je namreč, pa tudi rezultati kažejo na to, da si dinar utrjuje položaj. Janko Smole je potrdil, da

va s tujino in devizni presežek nista dovolj. Treba je urediti razmere tudi doma. Najprej je potrebno povečati notranjo finančno disciplino. Ob stremljenju za čim bolj ugodno prodajo na tujem in dirki za devizami se čisto pozablja na obveznosti do domačih sodelavcev in tudi skupnosti. Za trdnost dinarja pa so čisti računi in red doma prav tako važni.

Drug pogoj za krepitev dinarja je sprostitve uvoza. Hkrati pa je treba rešiti še nekaj težav, ki nastajajo predvsem pri uvozu opreme in drugega potrošnega blaga. Sprejeti je treba carinsko zaščito. Pri tem pa je potrebno vedeti, koga naj s carinami ščitimo in komu ta pomoč ni potrebna. Če hočemo doseči dobre rezultate, moramo imeti točno začrtano razvojno pot, v kateri je že predvideno, katerim panogam je še potrebna takšna pomoč in katere se že lahko enakopravno vključijo v mednarodno delitev dela.

V vrsti vprašanj, ki so sledila, je škofjeloške proizvajalce še posebej zanimalo, kakaj obveznosti gospodarstva do družbe še vedno naraščajo. To kljub temu, da prav v zadnjem času vedno poudarjamo, da je treba gospodarstvo razbremeniti.

Zvezni sekretar za finance in sekretar izvršnega sveta sta potrdila, da obveznosti v zadnjem času hitro narašča-

Kadrovske vesti

(avgust 1973)

NOVI SODELAVCI

V strokovnih službah: Mitja Penko, dipl. oec., komercialni direktor in Marijana Volčjak, pripravnik.

Dopolnilo

V 12. številki glasila Jelovica je objavljen pogovor tovariša Franca Jenka z menoj o delu gasilskega društva.

Čutim posebno dolžnost, da svoj odgovor na vprašanje: »Koga bi za zasluge pri obstoju društva in za uspehe posebej poudarili?«, dopolnim:

Posebno zahvalo sem dolžan vsem dosedanjim poveljnikom gasilskega društva, posebej pa tovarišu Tonetu Omanu, ki je poveljeval našemu društvu strnjanih 15 let in si s svojim strokovnim delom pridobil tako zaupanje, da mu je bila zaupana funkcija predsednika občinske gasilske zveze.

Vse člane gasilskega društva in druge člane kolektiva prosim, da sprejmejo nena-merno napako v mojih odgovorih z razumevanjem, saj mi je bil za odgovore dan zelo kratek čas.

Predsednik GD Jelovica
Ivan Breznik

Program dela mladinskega aktiva v podjetju

Na 1. redni seji predstava ZM podjetja, ki je bila 11. julija, smo sprejeli program dela za leto 1973 in ga razdelili na mesece, tako da bo bolj razvidno delo po načrtu.

Avgusta je bila razprava o TOZD.

Septembra bo predavanje o alpinizmu. Za mladince smo pripravili izlet na Storžič.

Oktober bodo športna tekmovanja med podjetji občine.

Novembra bo predavanje o gospodarstvu in organizaciji v podjetju. Za praznik naj se okrasijo delavnice. S pomočjo IO osnovne organizacije sindikata naj se pripravi program za proslavo.

Decembra bo seminar za člane predstava. Po-

Vinko Mesec, predsednik aktiva ZM Jelovica

trebna bo tudi povezava mladincev z mladinci drugih podjetij v občini.

Poleg zastavljenega programa sproti zasledujemo problematiko podjetja in rešujemo naloge, ki se sproti pojavljajo.

Uresničitev tega programa je v precejšnji meri odvisna od predsednika predstava, toda tudi on sam ne more storiti vsega, če ostali mladinci ne bodo pokazali zanimanja. Do sedaj zastavljeni program smo uresničili stoodstotno.

V enem od prihodnjih mesecev bo 2. konferenca za vse člane mladinskega aktiva podjetja. Stekla pa bo tudi akcija, da se v mladinski aktiv včlani čim več mladink in mladincev. Vinko Mesec

Varstvo pri delu

Delovni prostori

V prvi polovici leta 1973 je bilo uresničenih manj ukrepov iz varstva pri delu kot jih predvideva program. Stanje je naslednje:

Za obrat oken in notranjih vrat bi morali urediti prepotrebne sanitarije, saj jih ni dovolj in še te lokacijsko ne ustrezajo. Vsekakor pa bo to moralo biti narejeno v prvi polovici leta 1974.

V lakirnici ni bil narejen prepotrben nov pod, ker je sedanji neustrezen in tudi dotrajan. Narediti ga bo potrebno v letu 1974. Za to bo potrebno organizirati kolektivni dopust, ker se dela ne morejo opraviti v nekaj dneh. V lakirnici je bil nameščen en dodatni ventilator in nov zasilni izhod. Vendar pa ventilacija še ni zadovoljiva in jo bo potrebno urediti do konca leta 1973. Iz požarnovarnostnih razlogov bo potrebno namestiti v transportne odprtine v požarnem zidu kovinska vrata. Zaradi velikih preprihov posebno pozimi, bomo morali na vsa vhodna vrata v obratu oken namestiti hladne zračne zavese.

V prvi polovici prihodnjega leta moramo za obrat oken in notranjih vrat (ob sedanji vratarnici) narediti tudi manjkajoče sanitarije, s katerimi ne bomo mogli več odlašati.

V obrat vhodnih in garažnih vrat v zadnjih letih, razen nujnega vzdrževanja, nismo investirali ničesar. Po popravilu strešne konstrukcije v letu 1972 smo se sedaj lotili popravila stropov, sanacije poda. Celoten obrat bo potrebno tudi prebeliti. Prav tako bo moralo biti pravočasno rešeno tudi ogrevanje, saj je slabo.

V obratu Gorenja vas bomo v tem mesecu zgradili kotlovnico. Narejenih je bilo nekaj dodatnih sanitarij, zasilno je urejeno skladišče vnetljivih tekočin, potrebno pa bo urediti še garderobe v sedanjem skladišču tehnične-ga materiala.

V obratu Sovodenj so za sedanji obseg proizvodnje predvsem utesnjeni v strojni delavnici, saj je premalo proste površine in prehodov. Najprej bo potrebno silos prestaviti prek potoka, nato pa v začetku vsaj potihem računati, da se proizvodni obrat podaljša v smeri edine sovodenjske ravnine, ki je še prosta.

V obratu letev bo potrebno lakirnico urediti po predpisih (pod, strop, stene), če se bo obseg lakiranja povečal. Nujno pa bi bilo potrebno toplotno izolirati vsaj strop, če hočemo obdržati tisto malo toplote, ki jo dobimo iz kotla.

V obratu montažnih objektov se potem, ko je bilo urejeno centralno ogrevanje v delovnih prostorih, ni veliko spremenilo. Montiralo se je le nekaj dvigal in naredilo

nekaj dodatnih vrat. Zelo slabi so pomožni prostori, predvsem pa se morajo čimprej usposobiti obstoječa stranišča in narediti dodatna v sedanji kopalnici, ki nima več prvotnega pomena. Potrebno bo misliti tudi na garderobe v glavnem proizvodnem prostoru, saj so zdaj v jedilnici.

V obratu Kranj je bilo sicer precej narejenega glede zunanosti obrata in skladiščnih prostorov. Še vedno pa je zelo roblematična lakirnica in odi v zgornjih prostorih. Potrebno bo misliti tudi na bolj primerno skladišče vnetljivih tekočin. Najbližji hidrant je od obrata oddaljen okrog 30 m in bo potrebno enega namestiti najmanj znotraj ograje obrata.

V obratu Preddvor je trenutno na področju varstva pri delu največji problem lakirnica, ki sploh ne ustreza za sedanji obseg del ter predstavlja ozko grlo in se zato brizga s pištolo povsem zunanaj območja učinkovitosti odsesavalnih naprav (lakirne kabine). Zaradi tega je ozračje zelo onesnaženo s hlapi organskih topil. Prav tako je barva povsem razkrojila tla. V prostoru, kjer se brusijo podboji je treba narediti do konca odsesavalne miže in jih priključiti na odsesavanje. Nadalje je v obratu Preddvor ostal še problem ogrevanja roletarne in usposobitev skladišča za vnetljive tekočine.

Delovne priprave in naprave

Najbolj zastarela in dotrajana sredstva za delo ima prav gotovo obrat montažnih objektov, kjer že dolgo niso videli kakšnega novega stroja. Predvsem pa je problematično mehanizirano ročno orodje in je nekatere primerke (pri nosilcih) nujno potrebno izločiti iz uporabe, ostale usposobiti, namesto izločenih pa nabaviti nove. Tudi ostale priprave kot ni-

halne in mizne krožne žage so potrebne generalnih popravil.

Podoben primer glede dotrajanosti strojev je obrat vrat, kjer je problematična žaga za vzdolžni rez, za priziranje opažnih letov, stroj za vzdolžno spajanje itd.

V obratu letev je dotrajana mizna krožna žaga.

V obratu Gorenja vas delalajo z mizno krožno žago, ki je bila izločena iz uporabe, prav tako v obratu Kranj. Ni znano na čigavo odgovornost.

V obratu oken in notranjih vrat je potrebno rešiti problem razžaganja lesa, saj je žaga, s katero se to dela, brez zaščite in so na njej narejene nepredpisane spremembe.

Vsaka sprememba na stroju ali prestavitev in rekonstrukcija stroja se mora javiti službi za varstvo pri delu. Le-ta mora za to dati soglasje. Če ni tako, so osebe, ki samovoljno spreminjajo originalnost stroja, odgovorne za morebitne posledice.

V prihodnji številki bomo obravnavali nesreče pri delu, katerih je do danes v primerjavi z lanskim letom za okrog 30% manj, vendar je bilo nekaj resnejših.

Anton Kužnik

Zagreški jesenski sejem

Tudi letos smo se udeležili jesenskega zagreškega vele-sejma. Vreme je bilo idealno in obisk tovrstne prireditve v Jugoslaviji je bil rekorden. Tudi Jelovica je lahko zadovoljna z obiskom in povpraševanjem, čeprav nismo imeli ravno najboljšega prostora. Razstavljali smo v I. nadstropju velikega paviljona, kjer razstavlja skoraj vsa lesna industrija.

Osnovni namen vsakega sejma je postaviti stik med proizvajalci oziroma prodajalci in potrošniki. Vendar pa so se časi tudi pri nas nekako spremenili. Včasih so se potrošniki približevali sejmu oziroma trgovini, danes pa se mora sejem oziroma mi kot proizvajalci bližati potrošnikom. In to je bilo tudi naše osnovno vodilo.

Naš razstaveni prostor je bil sestavljen iz naših proizvodov, postavljenih v okvirje. Vse je bilo lahko dostopno in vsakdo je lahko preizkusil odpiranje in zapiranje oken in vrat. Vse je brezhibno delovalo. Kdor je hotel, je

lahko tudi lopotal z vrati, tako da se je lahko vsakdo pričal o kvaliteti Jelovice; kar naj bi seveda veljalo tudi za izdelke, ki niso bili razstavljeni na sejmu! S tem smo tudi opravičili bronasto plaketo leta kvalitete, ki je bila Jelovici podeljena na velesejmu. Seveda je treba pohvaliti ekipo prototipne delavnice, ki je eksponate res strokovno pripravila in pravočasno montirala.

Z velikimi fotografijami, kaširanimi na iverice, smo prikazali delo oziroma našo tehnologijo. Krog slik smo zaključili z veliko fotografijo Skofje Loke, ki s svojo 1000-letnico simbolizira tradicijo Jelovice. S seboj smo imeli poleg prospektov stavbnega pohištva in montažnih hiš tudi prospekte Skofje Loke, Poljanske in Selške doline. Prospekti so bili vedno sproti razgrabljeni in upamo, da bo morsikdo, če že ne potrebuje stavbnega pohištva iz Skofje Loke, vsaj obiskal te kraje.

Stane Vukadinović

Mladinci Jelovice na Storžiču

Ideja, da gremo na Storžič, na ta skalnat masiv, ki se dviga 2132 m visoko nad Pred-dvorom, se je rodila v sejni sobi našega podjetja, kjer smo mladinci Jelovice po enoletnem premoru z novim vodstvom spet začeli kovati načrte in akcije.

Pohod se je tako rekoč začel že s pripravami in z zbiranjem prijav po vseh obratih našega podjetja. Tako smo se v soboto, 15. septembra s polnimi nahrbtniki in primerno planinsko opremo vkrcali v avtobus, ki nas je odpeljal v Preddvor. Po dveh urah hoji smo prišli na Kališče, kjer smo po okusni enolončnici dobro razpoloženi odšli spat.

Jutro, kakršnega lahko doživiš samo v planinah, in sonce, ki je že metalo svoje žarke na naš vrh Storžič, vse to nas je priganjalo, da smo se po obilnem zajtrku napotili k našemu cilju. Po strmi, skalnati in na določenih mestih prepadni poti smo dosegli vrh, kjer smo za vsakega udeleženca opravili pravi planinski krst.

Lep sončen dan nam je omogočil, da smo si ogledovali Julijce z očakom Triglavom, Karavanke, Kamniške alpe in daleč na obzorju celo Dolomite in Avstrijske Alpe. Počitek na vrhu pa smo izkoristili še za pogovor z direktorjem, ki nam je v kratkih besedah orisal nove načrte in napotke pri ustanavljanju TOZD ter nas seznanil s položajem v podjetju.

Po enournem sestopanju z vrha Storžiča smo prišli spet na Kališče, kjer smo naše pogovore med seboj povezovali z besedami humorja in tako ustvarjali dobro voljo tja do večera, ko smo bili zopet v dolini.

Pohod je uspel tako organizacijsko, moralno in tudi propagandno. Dokazali smo, da je treba le malo dela in dobre volje, da se tudi taka akcija izpelje. Naša naloga za vnaprej pa je, še več takih akcij, še več sodelovanja med mladimi in med obrati Jelovice.

Matjaž Tičar

Srečanje jelovških upokoјencev

Izlet upokoјencev Jelovice je postal že tradicija in tej tradiciji se nismo izneverili tudi letos. 18. avgusta smo se zbrali pred podjetjem. Sončno jutro je še povečalo dobro voljo, saj je med udeleženci izleta že tako ni prizanjkovalo. Med 113 udeleženci izleta je že v ranem jutru prevladovala dobra volja in veselje do snidenja s stariimi sodelavci.

V takšnem razpoloženju smo se z avtobusi odpeljali po lepi Selški dolini na Soriško planino, kjer smo organizirali piknik. Da je vožnja hitreje minila, smo tako kot lani pripravili udeležencem majhno uganko, k so jo vsi udeleženci z resnostjo reševali. Povprašali smo jih, če vedo, kakšen je povprečni mesečni osebni dohodek v Jelovici in nekateri so se pravi številki zelo približali. Tako smo se že približali našemu cilju — Soriški planini, ki nas je veselo pozdravila vsa obsijana s soncem. V lepem

vremenu, ob hrani in pijači ter sproščenih pogovorih je dan hitro mineval. Dobre volje in šal ni manjkalo, ves čas pa nas je zabaval tudi naš stalni harmonikar in jelovski upokoјenec Vinko Mesec.

Dan je mineval ob obujanju spominov na dneve in leta, ki so jih preživel v Jelovici in med temi spomini ni manjkalo tud veselji dogodkov, ki so jih doživeli. Upokoјeni sodelavci so v pogovoru izrazili tudi želo, da bi prejimali jelovško glasilo, da bi bili tako v stalnem stiku z življenjem in uspehi v podjetju.

Kazalec na urji se je v sproščenem pogovoru in smehu vse prehitro bližal večeru in že je bil tu čas slovesa. Preden so nas avtobusi odpeljali nazaj v dolino in od tu na vse strani, so vsi udeleženci zaželeli podjetju veliko uspeha. Z željo po ponovnem snidenju v prihodnjem letu smo se poslovili.

Valerija Zakelj

DOSEŽENA REALIZACIJA V AVGUSTU

Grosistična prodaja	16,852.089,30 din
od tega izvoz	4,011.296,10 din
Maloprodaja (poslovalnice)	8,742.756,55 din
od tega izvoz	2,455.799,80 din
Celotna realizacija	25,594.845,85 din

JELOVICA — Glasilo delovnega kolektiva Jelovica, lesna industrija Skofja Loka — Ureja odbor delavskega sveta za informacije in tisk: Franc Jenko, inž. Tomaž Peternel, Jože Tičar, Jože Demšar, Mirko Bondi, dipl. inž. Jurij Seme in Franc Pavlin — Odgovorni urednik: Franc Pavlin — Tisk CP Gorenjski tisk, Kranj v 1100 izvodih

Razstava o sodobni proizvodnji oken

Zahodna Nemčija prireja vsako leto specializirano razstavo o sodobni proizvodnji oken in o vseh repromaterialih, ki se uporabljajo za direktno proizvodnjo ali indirektno uporabo pri vgrajevanju.

Razstavo prireja Združenje proizvajalcev v sodelovanju z inštitutom za okna v Rosenheimu. Prireditelj razstave je izmenično eno leto mesto Stuttgart, naslednje leto pa Karlsruhe.

Razstava naši industriji še ni poznana in med obiskovalci ni opaziti jugoslovanskih proizvajalcev.

Na razstavi so bili prisotni vsi pomembni proizvajalci oken, okovja, lakov, tesnil, kitov, lepil, izolacijskih stekel, strojev za izdelavo oken iz lesa, plastike in drugih materialov, proizvajalci orodij, dekorativnih stekel. Z eno besedo »demonstracija« vseh novosti v proizvodnji oken, ki postaja že prestižnega značaja.

Največjo pozornost na razstavi je zbuјalo to, da leseno okno skoraj ni bilo več prisotno, posebno pa ne več vezano okno.

Vsi proizvajalci prehajajo le k izdelavi enojnih oken za zasteklitev z izolacijskim steklom. Izvedba v lesu takorekoč odmirna na celotnem področju proizvodnje stavbnega pohištva, vse več pa se uveljavljajo drugi materiali, ki pred kratkim še niso imeli posebne perspektive. Okno iz plastike pred nekaj leti še ni imelo tistih kvalitetskih lastnosti kot jih nudi danes. Kljub temu pa se pojavljajo novejši in kvalitetnejši izdelki na tem področju.

Znana velika firma za proizvodnjo lesenih oken v Zahodni Nemčiji Aldra je letos začela s poizkusno proizvodnjo oken, izdelanih v celoti iz polyuretana. Trenutno že nudi celoten izbor 70 osnovnih tipov, katere je možno dobiti v različnih barvnih tonih.

Barvni toni so obstojni, prav tako tudi material. Jedro tega okna predstavlja cevna armatura, ki je zalita v polyuretansko maso. Okvir se izdelava z enim vbrižgom v poseben model. Strukturna

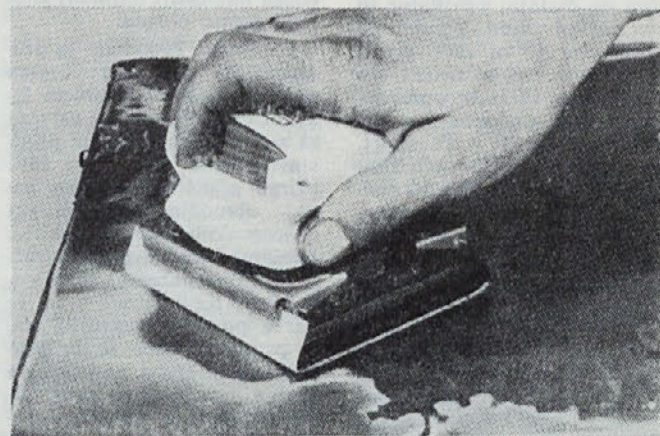
pena z nazivom baydur ima to lastnost, da je površinski sloj finalno obdelan, nosilen in odporen proti vsem mehanskim poškodbam in atmosferskim vplivom, jedro pa je mikroporozno in ima odlične izolacijske sposobnosti. Vsa nadaljnja površinska zaščita in vzdrževanje odpadeta. Iz ekonomskih razlogov je okno možno proizvajati samo v izvedbi za izolacijsko steklo.

Poleg tega sistema se je pojavilo kot posebna novost tudi okno z lesenim jedrom in plaščem iz polyuretana. Okno ima podobne lastnosti kot okno proizvodnje aldra. Za jedro je možno uporabiti les vseh kvalitiet, tudi drev-

ki ekonomsko ne opravičujejo svoje funkcije. To so razni mehanizmi na električni ali hidravlični pogon za odpiranje, zapiranje, dviganje ali spuščanje in podobno.

Navzoči so bili tudi številni proizvajalci drobnih strojkov in orodij za servis in opravljanje vzporednih obrtniških del. Kot novo mehanizirano orodje za brušenje površin ali okvirjev se je pojavila majhna pnevmatska vibracijska brusilka brez klasičnega pogonskega agregata. Ves gibljivi mehanizem predstavlja jeklena kroglica, vgrajena v vodilnem ohišju in jo poganja stisnjen zrak.

Poleg razstave je bil zelo zanimiv ogled proizvodnje

na vrsta ni bistveno pomembna. Rabiti mora le kot ojačitveno jedro. Pri tem sistemu so posamezni sestavni deli vsestransko zaliti v plašč iz polyuretanske mase. Plašč predstavlja zaključene finalno obdelane površine in je odporen proti mehanskim poškodbam in vremensko absolutno obstojen. Sestavni deli se na večje razdalje transportirajo pakirano v karton kot celota, na kraju samem pa se okno sestavi z vijaki. Edina problematična zadeva je spojitev okovja, kar bi lahko povzročalo individualnemu kupcu težave. Vse drugo je tako pripravljeno za tržišče, da predstavlja minimalne transportne in skladiščne stroške. Okna se proizvajajo že pri nekaterih bivših proizvajalcih lesenih oken v Zahodni Nemčiji.

Prav tako je jasno čutiti težnjo, da se vsi večji proizvajalci oken odločajo za lastno proizvodnjo izolacijskih stekel. Na sejmu je bilo razstavljenih več primerov strojne opreme za ta namen. Navzoči so bili tudi vsi proizvajalci repromaterialov za izdelavo izolacijskih stekel.

Tudi proizvajalci lakov si po svoje prizadevajo nuditi tržišču nove in kvalitetnejše materiale za površinsko obdelavo stavbnega pohištva. Vendar so na žalost vsa ta prizadevanja odvisna od drage in komplicirane tehnologije.

Proizvajalci okovja se spuščajo nekje že v kombinacije, izolacijskih stekel in oken v kombinaciji les — plastika pri znanem proizvajalcu okovja Roto. Tovarna ima v ta namen v posebni hali nameščeno manjšo proizvodnjo izolacijskih stekel, izdelavo plastičnih in lesenih profilov ter montažne linije za izdelavo oken. Miniaturno proizvodnjo so organizirali zato, da vzporedno plasirajo svoje novo okovje. Firma nudi za izdelavo tega sistema okna celotno tehnologijo s kompletno strojno opremo. Proizvodne linije, ki jih v obliki licence prodajajo raznim naročnikom, v tej hali sestavljajo, usposobijo za industrijsko obratovanje in obenem usposobijo tehnični kader za proizvodnjo. Cena licence ni pretirano visoka, ker je pogoj za nabavo te opreme uporaba njihovega okovja.

Menimo, da bomo zaradi težav, ki se pojavljajo v zvezi z osnovno surovino in napredkom tehnologije v svetu, morali začeti pripravljati program, ki bo do določene meje omejil porabo žaganega lesa.

Prav tako ugotavljamo, da tehnologija v naši stroki v zadnjih letih zelo hitro napreduje in je nujno, da smo o vseh dosežkih z našega področja temeljito in pravočasno informirani.

Zdravko Ribnikar, inž.

